

**REFERAT FRA
FORENINGEN NORDENS UDDANNELSESUDVALGSMØDE
ONSDAG DEN 26. FEBRUAR 2020 I VEJLE.**

Til stede: **Merete Riber (formand), Marion Petersen, Ida Geertz, Maria Frey Sjøblom og Peter Jon Larsen.**

Referat: **Peter Jon Larsen.**

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

2. Godkendelse af referat fra den 18. september 2019

Referatet blev godkendt.

3. Orientering og nyt fra Maria. Bibliotek

Maria Frey Sjøblom meddelte, at bibliotekerne føler sig presset på grund af besparelser og nedskæringer, men at bibliotekerne tager de prioriteringer, der skal til. Børn og læsning er bibliotekernes satsning i forbindelse med en national læsestrategi, hvor også skolefritidsordningerne bliver inddraget, hvilket måske også kan bruges i Foreningen NORDEN, så nordisk børnelitteratur bliver inddraget. Læsesporet på nettet er i den forbindelse indgangen til fagfolkene bag læsestrategien.

På Aalborg Bibliotekerne laver man Sprogfitness, som er sproglege, der understøtter børns sprog, læsning, bevægelse og læring. Målgruppen er børn i alderen 5-7 år. Legene understøtter især arbejdet med kropslige læringsstile og barnets sproglige udvikling. De stimulerer samtidig samarbejde og sociale kompetencer hos de deltagende børn. Sproglegene kan bruges året rundt på biblioteket, i skolen, i institutionen eller hjemme – og de kan bruges både ude og inde. Hvert år afholdes der desuden en sprogfitnessdag i starten af maj, hvor hele landet leger med.

4. Orientering og nyt fra Ida. Skole

Ida Geertz ser især på nabosprog, som en integreret del af undervisningen. En nylig bachelorafhandling har peget på, at man gør for lidt ved nabosprog i skolerne, men påpeger samtidig, at det skal starte med en opprioritering i forbindelse med læreruddannelserne. Hun havde været til et meget interessant foredrag med Erik Skyum Nielsen, hvor han påpegede ”hellere noget rugbrødsarbejde, end at de, der brænder for det nordiske, brænder ud”. Ida var så venlig at sende hendes noter fra foredraget, som findes som bilag nedenfor.

I forbindelse med 75-året for afslutningen af 2. verdenskrig i år, er der tilrettelagt en lang række alsangsprojekter, som måske også var interessante for Foreningen NORDEN. Hun henviste også til <http://atlantbib.org/da>, som også havde gode input til nordisk skolearbejde, f.eks. i forbindelse med Norden i Skolen.

Hvis nabosprog skal prioriteres i folkeskolen, skal vi arbejde og argumentere for, at det bliver obligatorisk stof i forbindelse med eksaminerne, men også i forbindelse med de erhvervsfaglige uddannelser kunne det være godt at arbejde mere med nabosprog

Peter Jon Larsen mente, at det var særdeles vigtigt, at nabosprog blev prioriteret på de erhvervsfaglige uddannelser, da gruppen af unge på de uddannelser lettere ville kunne tilegne sig nabosprogene, end fremmedsprogene, og nabosprogene kunne så berede dem til den globale virkelighed.

5. Orientering og nyt fra Merete. Nordisk Litteraturuge.

Merete Riber informerede om forberedelsen af Nordisk Biblioteksuge 2020, hvor hun havde deltaget i det fællesnordiske forberedelsesmøde. Der var desværre et fald i den danske deltagelse i Litteraturugen 2019, men det er meget svært at se, hvad det skyldtes.

Nordisk Litteraturuge finder sted i uge 46 med Morgengry og Skumringstid mandag den 9. november 2020. Primo marts Tema, tekster og litteratur blive meldt ud. Primo juni vil oversættelserne være på plads og markedsføringen begynde og primo september vil tekstuddragene til oplæsning foreligge.

6. Orientering og nyt fra Christian. Nordjobb m.m.

Christian Lagoni havde desværre ikke haft mulighed for at deltage i mødet, da han havde prioriteret et Nordjobb-møde i Island.

Peter Jon Larsen informerede om Nordjobb, som var i en opadgående trend i Danmark, hvor man nu også ville satse mere på erhvervsskolerne.

7. Orientering og nyt fra Peter. Landsforeningen

Peter Jon Larsen redegjorde for status i foreningen, som selvsagt i høj grad havde været koncentreret om foreningen 100-års jubilæumsår 2019. Han henviste til den fremsendte årsberetnings del om skolearbejdet.

Marion Pedersen fortalte, at Foreningen NORDEN arbejder på at gøre fællessang til en fællesnordisk aktivitet i forbindelse med Nordens Dag 23. marts (årsdagen for underskrivelsen af det nordiske samarbejdes "grundlov" Helsingforstraktaten. I den forbindelse burde vi tænke den nordiske sang ind i forbindelse med morgensang på skolerne.

8. Orientering og nyt fra Marion. Sprogudvalg

Marion Pedersen meddelte, at arbejdet i Sprognævnet nu var kommet godt i gang, og der ville blive afholdt tre møder om året. Arbejdet er blevet bedre og langt mere informerende og diskuterende. Det næste møde ville blive afholdt i april.

9. Opsamling

I forbindelse med dette punkt blev det fremhævet, at den danske Bibliotekslov den 5. marts i år kan fejre sin 100-års fødselsdag.

10. Eventuelt og dato for næste møde

Næste møde blev berammet til

ONSDAG DEN 30. SEPTEMBER 2020 KL. 10 – 13 I VEJLE.

Bilag

**Litteraturen i nabosprogsdidaktikken:
forsøg på en pragmatisk og realistisk tilgang
ved Erik Skyum Nielsen.**

Det kan være svært at navigere i et tværnordisk perspektiv.

Det er svært at spå - især om fremtiden, Storm P. Indenfor litteraturkritik er det svært at spå om fortiden. Vi ændrer hele tiden på vores tilgang til litteratur og litteraturkritikken.

Hvad fører de nordiske lande sammen? Sprog, historie, samfundsmodeller, politiske institutioner med fælles dagsorden, familiebånd og venskabsrelationer, professionelle netværk og omverdenens oplevelse af os som foregangslande (klassens nysgerrige dreng) m.m. En forståelse af lighed og demokrati. Betydning af værdien af kønnes ligestilling.

Hvad trækker i dag de nordiske lande fra hinanden? Globalisering i bredeste forstand - trækker mod det angelsaksiske eller amerikanske, medialiseret kommunikation og kultur - henvendelsesformer og sætnings, sprogligt domænetab, nationalisme i de enkelte lande - navlebeskuen og had til alt hvad der er fremmed, demokratisk udvikling mod større diversitet. Er et fornuftigt overhovedet at stille spørgsmålet om identitet? Kunne man mere lyrisk spørge på en anden måde? I forhold til nordiske samforståelse: hvad kan du, hvad vil du, hvor er du, hvor vil du hen - er du i bevægelse eller står du stille, hvem vil du kende - eller hvem vil du gerne lære at kende? Hvis man omformer spørgsmålene til en didaktisk praksis, er der et fint udgangspunkt,

Den nordiske dimension

De dårlige undskyldningers fasteholdeplads. Vi har ikke tid, vi har ikke fået klare ordne ovenfra, vi mangler de fornødne sproglige forudsætninger, vi mangler egnet, opdateret pædagogisk materiale, elever og studerende mangler lysten.

Drømmen er at der skal ligge oplæsningsprøver, samtaleprøver - downloade formidling af originalsprogene. Dialoger - mange af dem, så man kan øve sig i at oversætte og forstå en samtale. Det interesserer de unge at se SKAM.

Stikord til en pragmatisk og realistisk tilgang: Det nordiske som felt for møder, det nordiske som en undersøgelse, det nordiske som noget man producerer mere end noget man har. Det nordiske som noget der opstår mere end noget der allerede er der. Muligt fokus: at elever og studerende indgår i en proces hvor de oplever en nysgerrighed for dem selv og en retning at søge viden og indsigt i.

På folkeskolen- og ungdomsuddannelses- og læreruddannelsesniveau er det normalt op til den engelske lærer at vægte og forme den nordiske dimension.

Men alt er altid op til den engelsklærere. Hellere ti tusinde pragmatikere end ti udbrændte ildsjæle, AT få over grænsen mellem sprog, litteratur og virkelighed sammen med sine elever og studerende

Princip: Fremmedgør det velkendte. Gøre det fremmede tillokkende.

Gerdur Kristny som fjerngæst i Skønlitteratur på P1 den 11.9.2019.

Ensemblet ALDA, værkerne Drapa og salumessa - Sjælemesse. Forfatteren på telefon fra Island. Studieværter. Verden mangler ord. Et ord fra et andet sprog kan blive en del af vores sprog fordi det udtrykker noget vi har brug for at kunne sige.

Der læses højt.

De nordiske sprog strukturerer verdens ens. "Byen levende af lys og leg." Stjerne/ af stål/ lyste gader op.

Istapper voksede/foran et vindue Du kiggede ud/gennem vinterens/hugtænder. Stemmen snøvlende/øjendlågene skumrings tunge.

Vi er i sindet hos en kvinde, som har begået selvmord. Som barn og ung er hun blevet misbrugt og befinder sig mentalt uden for det menneskelige felt.

Fælles passage hen over grænsen mellem

To fysiske rum

to medier

to kunstarter (musik og poesi)

to sprog

Tre mennesker"

det prosaiske og det poetiske

Sproget og de ordløse. Hvor tæt sproget er ved overhovedet ikke at sige noget som helst. Poesien minder os om hvor tæt sproget er på ikke at sige noget som helst, eller hvor tæt sproget er på at være det, som kræver poesi for overhovedet at få sagt noget.

Kjell Askildsen - et dejligt sted. Uden at sige den var norsk. En opmærksomhed for genren og en undren over et andet sprog. Hvor mange meget vanskelige norske ord var der - 7. Resten var umiddelbart forståeligt. Der er folk som ikke tør formidle den fordi man synes norsk er pissesvært.

Hvis man vil undervise ud fra målsætningen om at der skal ske noget, at eleverne skal flyttes, så skal der ikke meget til.

Tomas Tranströmers digt Hemåt. Peter Nielsen danske oversættelse. Robert Bly amerikanske oversættelse. Ordbøger. Det fælles menneskelige uforståelse sprog - poesi - oversat til svensk. Fordelen ved at tage sådan et eksempel er at mange af de unge synes engelsk er et vidunderligt sprog, man har mulighed for at vise dem hvor tæt de nordiske sprog er på hinanden.

Olav H. Hauge: I dag sår eg og den er den draumen. Lav plads til elevers egne oversættelser. Vent med at vise den eksisterende oversættelse. Fokus: Hvad er problemet med nynorsk?

Oversættelsen bliver præciseret med tiltro i stedet for "tru".

Det kan være en pointe at nabosprogssamarbejdet skærper opmærksomheden for de sproglige nuancer. (se billede med pointer)

Link til BA-vinderprojekt om nabosprog: <https://www.folkeskolen.dk/957541/vinder-bachelor-slaar-et-slag-for-nabosprogene>